

Seminārs
NEFORMĀLĀS UN IKDIENAS MĀCĪŠANĀS REZULTĀTU ATZĪŠANAS MONITORINGA
IESPĒJAS AUGSTĀKAJĀ IZGLĪTĪBĀ

2018.gada 25. oktobrī

I. Darba grupa neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanai profesionālajās studiju programmās

Profesionālajā pieredzē iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences var atzīt attiecīgās studiju programmas daļā, kuru veido prakse. Turklāt šiem mācīšanās rezultātiem jābūt sasniegtiem atbilstošā studiju kursā vai studiju modulī sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem, kuri apliecina iegūtās praktiskās zināšanas.

Darba grupa diskutēja par iespējam augstākās izglītības iestāžu pašnovērtējuma ziņojumā detalizētāk atspoguļot informāciju par neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanu vienotās par sekojošiem jautājumiem:

- iekšējā kārtība un procedūras ir izstrādātas, tās ir pieminētas esošajos pašnovērtējuma ziņojumos (jāaktualizē atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos);
- konsultāciju pieejamības nodrošinājums un to izmantošana var tikt atspoguļota atbilstoši noteiktai kārtībai;
- personas iesniegtie neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu apliecinājoši dokumenti aprakstāmi atbilstoši studiju virziena specifikai;
- komisijas lēmumi un papildu pārbaudījumi (ja tādi ir bijuši) pašnovērtējuma ziņojumā ir uzskaitāmi pēc to veidiem;
- atzīto mācīšanās rezultātu sistematizācija balstāma uz studiju virzieniem un, ja nepieciešams, analizējot studiju programmas kursu un moduļu kontekstā;
- personas neformālās un ikdienas mācīšanās veidi un atzīšanas rezultātā piešķirto kredītpunktu skaits nav analizējami pašnovērtējuma ziņojumā, jo katrs gadījums ir unikāls.

Diskusiju laikā izvirzīta kopējā problēma par akadēmiskā personāla motivāciju iesaistīties neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanas komisiju darbā. Personas dokumentu izvērtēšanai atsevišķos gadījumos ir iespējams pieaicināt ārējo ekspertu.

Tika uzsvērta nepieciešamība procesā iesaistītā personāla vienotai metodiskai apmācībai un nepieciešamība arī turpmāk organizēt pieredzes apmaiņas seminārus. Atzīšanas popularizēšanai svarīga ir pieredzes atspoguļošana ar piemēriem.

II. Darba grupa neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanai akadēmiskajās studiju programmās

Neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences var atzīt, ja tās atbilst augstākās izglītības pakāpei un ir sasniegti:

- 1. tālākizglītības programmā, profesionālās pilnveides izglītības programmā vai citā izglītības programmā (izņemot pamatizglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpes izglītības programmu), kurā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences atbilst studiju programmas studiju kursā vai studiju modulī sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem;*
- 2. citos neformālās un ikdienas mācīšanās veidos (piemēram, pašizglītība) apgūtās zināšanas, prasmes un kompetences var atzīt arī studiju programmās, kurās sagatavo speciālistus reglamentētajās profesijās. Šādos gadījumos var atzīt tikai tādas studiju programmas studiju kursā vai studiju modulī sasniedzamos mācīšanās rezultātus, kuri apliecina apgūtās teorētiskās zināšanas.*

Darba grupas diskusijās tika paustas šādas atziņas:

- Pārsvārā atzīšanu akadēmiskajās programmās pieprasa attiecīgās augstskolas vai citas augstskolas studenti, kuri vēlas mainīt studiju programmu; gadījumi, kad atzīšanu pieprasa citi iedzīvotāji ir samērā reti.
- Atzīšanas procedūra ir sarežģīta un dārga, tāpēc tai ir maza ietekme un nav plaši pieprasīta.
- Pastāv grūtības izskaidrot akadēmiskajam personālam, kāpēc šādas procedūras ir vajadzīgas. Jārisina arī personāla atalgojuma jautājums, jo atzīšanas procedūra ir laikietilpīga un prasa ieguldīt ievērojumus cilvēkresursus.
- Pastāv viedoklis, ka nav iespējams ārpus augstskolas apgūt tāda līmeņa akadēmiskās zināšanas un prasmes, kas pielīdzināmas studiju programmām, līdz ar to nebūs iespējams veikt pilnu kvalifikācijas atzīšanu (augstskolā vajadzētu vismaz izstrādāt un aizstāvēt noslēguma darbu).
- Atzīšanā ir svarīgi definēt sasniedzamos mācīšanās rezultātus, lai varētu pārbaudīt, kuriem akadēmiskajiem studiju kursiem tie atbilst un veikt atzīšanu.
- Informācija par atzīšanas kārtību un procedūrām ir publicētas augstskolu mājas lapās, taču informācija ir pārāk liela apjoma un sarežģīta iedzīvotājiem un studentiem.
- Profesionālās pieredzes atzīšanā ir sarežģīti iegūto pieredzi pielīdzināt akadēmiskiem kursiem, tāpēc ir nepieciešams eksāmens, lai pārbaudītu pretendenta zināšanas.
- Bēgļiem, kuriem nav izglītības dokumentu, atzīšanai būtu jākārtos eksāmens, taču pašlaik būtu nepieciešams izstrādāt kārtību, kā veikt atzīšanu personām bez izglītības dokumentiem.
- Kredītpunktus atzīšanā piešķir atkarībā no attiecīgā studiju kursa apjoma, pretendents var noteikt papildu prasības, ja apliecinātais zināšanu līmenis ir nepietiekams.
- Augstskolu pieredze atšķiras, vai, veicot atzīšanu, tiek samazināta studiju maksa; šo aspektu ietekmē atzīšanas ceļā iegūto kredītpunktu apjoms. Kā viens no motivējošiem faktoriem atzīšanas pieprasīšanai varētu būt studiju maksas samazināšana.

Darba grupas vienotās par šādiem ierosinājumiem neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanas pilnveidei un sistēmas monitoringam:

- Valsts līmenī būtu jāizstrādā kārtība, kā jāveic atzīšana augstākajā izglītībā, jo pašlaik pastāvošos MK noteikumus augstskolas interpretē atšķirīgi. Piemēram, noteikumos

būtu jānosaka, vai atzīšanas rezultātā var izsniegt attiecīgo kvalifikāciju (vai kvalifikācijas daļu) vai arī izsniedz izziņu, kura apliecina personas nokārtotos pārbaudījumus un tiesības attiecībā uz tālāko izglītību vai profesionālo darbību.

- Statistikas datus par augstskolu veikto neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanu varētu iesniegt Izglītības un zinātnes ministrijai reizē ar citiem statistikas datiem (katru gadu 1. oktobrī).
- Neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanas iespējas un iegumumi būtu jāpopularizē vispirms akadēmiskā personāla vidū, pēc tam var veidot informatīvu kampaņu iedzīvotājiem (piemēram, informatīvi bukleti).
- Varētu popularizēt studiju programmas, kurās ir iespējams veikt atzīšanu.
- Atzīšanā ir būtiski precīzi definēt konsultantu un komisijas pienākumi un uzdevumi.
- Bēgļiem, kuriem nav izglītības dokumenti, iepriekšējās pieredzes apliecināšanai būtu jākārtoto eksāmeni.